

До
Ректоратот на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“
Скопје

Универзитетот РС. „Св. Кирил и Методиј“
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 03-3003/12
26.12.2014 год.
Скопје

ПРЕДМЕТ: Одговор на Ваше писмо бр. 19-1333/3 од 18.12.2014 година

Почитувани,

Во врска со Вашето писмо бр. 19-1333/3 од 18.12.2014 година и барањето за произнесување за Предлог-законот за измени и дополнување на законот за високо образование и Предлог-законот за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование, Филозофскиот факултет на својата XII седница на наставно-научниот совет заклучи сите институти да одржат седници на кои ќе ги разгледаат предлог законите и ќе се произнесат по нив.

Сите институти на Филозофскиот факултет Скопје постапија по заклучокот од седницата и до Деканатот на факултетот ги доставија своите мислења, ставови и забелешки.

Од добиените мислења може да се заклучи дека наставниците на Филозофскиот факултет во Скопје не се согласуваат со голем дел од предлог-законските решенија кои се однесуваат на реформи во високото образование.

Од добиените дописи можат да се сумираат следниве искази во врска со наведените предлог-закони:

Општите забелешки упатуваат на тоа дека на секој предлог за подобрување на квалитетот во високото образование треба да му предходи сериозна и опсежна анализа на причините за ваквата состојба, па оттаму се доведуваат во прашање и предложените измени и дополнувања на постојниот закон за високо образование како и новопредложените закони. Имено, недостасуваат делови од кои може да се согледаат причините за проблемите кои се предмет на разгледување и заради што се предлагаат промени во регулативата.

Се наметнуваат решенија кои директно ја засегаат професионалната дејност на универзитетските наставници без претходна суштинска консултација со академската заедница и без земање предвид на мислењето кое го споделуваат и јавно го изразуваат и студентите.

Недостасува стратегија за високо образование што ќе се базира на темелна анализа на добрите и слабите страни на постоечката состојба. Стратегијата би требало да произлезе од академската заедница и во нејзиното изготвување може да партиципираат и другите засегнати страни. Стратегијата би ги утврдила ефектите од досегашните промени и би ја аргументирала нивната

оправданост/неоправданост. Стратегијата би понудила конкретни решенија за подобрување на квалитетот на високото образование, земајќи ги предвид домашните и странските искуства.

Конкретни забелешки

Документ 1

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

- Во член 2 и член 3 од Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот на високото образование, Ректор/Декан може да биде единствено државјанин на Р. Македонија од редовите на универзитетските професори од високообразовните институции, бидејќи најдобро го познава високото образование, како и образовниот контекст во Земјата и постојните образовни политики. Овозможување странски државјанин да биде ректор или декан би придонело за намалена валоризација на националниот специфичен контекст и услови во кои се создавало и се развива високото образование во РМ.
- Во член 4, кој се однесува на условите за организирање и спроведување на Државниот испит, ги даваме следните забелешки:
 - Самиот концепт за воведување на државен испит е во спротивност со законски загарантираната академска слобода на универзитетите, сами да одлучуваат за проверката на знаењата на нивните студенти (член 12 од Законот за високо образование на РМ);
 - Воведувањето на екстерното оценување/евалуација не е непознат концепт во високото образование во некои земји во Европа и светот. Меѓутоа, голем број од таквите иницијативи се на доброволна основа и се спроведуваат како проекти на репрезентативен примерок или како концепти во рамките на самоевалуацијата на самите универзитети, а нивните резултати имаат развоен карактер и им користат на самите универзитети за подобрување на нивната работа. Во некои земји овие концепти се издигнати на национално рамниште (поинаку конципирани) и се предмет на голем број критики бидејќи не ги остваруваат посакуваните резултати;
 - Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје ги следи овие трендови и во неговата работа се вклучени двете компоненти кои подразбираат интерна и екстерна евалуација. Редовна практика е универзитетот редовно да спроведува самоевалуација и екстерно да се евалуира во соработка со EUA (Европската универзитетска асоцијација). Во тој процес централно место зазема квалитетот на работењето на универзитетот. Потоа секоја академска година единиците спроведуваат самоевалуација согласно законот за високо образование и упатството донесено од страна на Универзитетот.

- Државниот испит се коси и со принципите на организација на работата според болоњските препораки. Како што знаеме, оценувањето на студентите се врши според нивното оптоварување, спроведените активности и постигнати резултати за дадена предметна програма. Стекнатите компетенции на студентот не се единствен критериум за формирање на завршната оценка, дотолку повеќе што тие не се одраз само на стекнати знаења туку и на стекнати вештини и изградени ставови;
- Основата на ЕКТС е континуираното оценување на студентите и напредување на студентите, односно запишување на повеќе кредити во определен семестар кај оние студенти што се надарени и сакаат побрзо да напредуваат во студиите. Овој значаен сегмент би се оневозможил со воведувањето на првиот дел од државниот испит на крајот од втората година на студирање;
- Сумирањето на еден предмет/модул на само 5 прашања е несоодветен одраз за проверка на стекнатите компетенции за даден предмет/модул;
- Ваквиот пристап ќе предизвика зајакнување на фактографската компонента во универзитетската настава со што ќе се маргинализираат настојувањата дипломираниот студент да има стекнати, нагласени, професионални но и трансферабилни компетенции (знаења, вештини и ставови). Меморирањето како доминантен принцип на учењето во високото образование е тренд кој се надминува за сметка на градењето на креативни, флексибилни и оспособени за доживотно учење личности.
- Воведувањето на државниот испит за голем број на студенти ќе претставува дополнително оптоварување, дотолку повеќе што не само нашите профили туку и голем број други завршени профили во високото образование се подложени на истата проверка при нивно вработување (наставнички, правни и сл. профили), така доѓа до дуплирање/повторување на концептите;

Ако главна причина за воведување на државниот испит е подобрување на квалитетот во високото образование, тогаш истото може да се поттикне преку мерки, како што се :

- воведување на приемен испит на факултетите,
- воведување национална ранг листа на факултети, каде факултетите би биле рангирали според соодветни индикатори како што се: приемни стандарди за студенти, процена на истражувачкиот потенцијал, сооднос студент-професор, оцена добиена од студентските анкети, оцена според надворешната евалуација, инвестиции за истражување и обука на наставниот кадар, перспективи на дипломираните студенти, административна поддршка на целиот процес и сл.

- Во членовите 7 и 8 каде се наведува времетраењето и бројноста на кредитите стекнати во текот на студиите на прв и втор циклус на студии, постои сериозно отстапување од постојната имплементација на препораките од Болоњската декларација, зато што се наметнува ново структуирање на студиите од прв и втор циклус и се менува времетраењето и бројот на кредити стекнати во овие два циклуси на студии. Оваа форма на структуирање на студиите на четиригодишни додипломски и две години постдипломски студии е некомпатибилна со ниту еден европски високообразован систем, со што се оневозможува трансферот на кредитите на прв и втор циклус студии. Ваквата структурираност оневозможува и усогласување со постојните студии од трет циклус на студии. Исто така сметаме дека научниот назив по завршувањето на вториот циклус студии master of science не соодветствува за сите високообразовни профили кои се нудат во високото образование (уметностите, општествените и хуманистички науки).
- Во членовите 9 и 10 каде се додава базата на списанија Web of science, во која не се опфатени сите научни области, па оттука не е применливо за различните научни области застапени на универзитетите и затоа истата треба да се избрише или да се додадат и други бази на индексација. Останатите критериуми се доволни за избор во повисоко наставно-научно звање. За општествените и хуманистички науки се наметнуваат правила како за останатите, што претставува сериозен проблем, а во наши услови услови претставува преамбициозна претпоставка. Проблем е што за овие измени голем дел од наставниот кадар не е подготвен, бидејќи порано по изборот се водеше грижа за издавање монографии, објавување во Зборници од конференции и сл., такашто наставник може да има објавено на пример 100 научни трудови, 10 монографии, 20 преводи, а да не може да биде ментор.
- Во член 17 се предлага измена на начинот на спроведување на испитот и наместо „со усна и писмена проверка“ треба да стои „со усна или писмена проверка“ поради постоењето на содржини кои едноставно не можат да се спроведат на двата начини. Потенцираме дека Болоњската декларација не фаворизира ниту еден посебен начин на проверка на знаењата, вештините и ставовите, туку напротив соодветна проценка на наставникот за начинот на проверка на знаењата.
- Во врска со членот 15 треба да се истакне дека бројот на студентите на трет циклус студии директно зависи од бројот на акредитирани ментори на определената студиска програма и законски е определено дека секој ментор може да има максимум три кандидати.
- На членовите 20 и 21 се однесуваат истите забелешки дадени во членовите 9 и 10.

Документ 2
**ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ ЗА
ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВЕН КАДАР ВО ПРЕДУЧИЛИШНО,
ОСНОВНО И СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ**

- Членот 7 се однесува на проверка на знаењата на студентите предлагаме категоричното специфицирање на начинот на изведување на проверката на знаењата да се избрише, бидејќи директно се коши со законски гарантираната академска слобода на наставникот сам да одлучува за начинот на спроведување на проверката на знаењата на студентите.
- Член 8 во контекст на структурата на реализацијата на практичната настава, сметаме дека дадениот предлог во првите две години да се реализираат најмалку шеесет дена годишно практична настава, а во крајните две години, четириесет дена годишно практична настава, не е соодветен на поставеноста на општите и стручните предмети во студиските програми. Сметаме дека соодносот 60:40, треба да се замени со 40:60, односно поголемиот дел од практичната настава треба да се реализира во завршните години од студирањето. Ставот 5 од истиот член, кој се однесува на реализацијата на дипломскиот испит, потребно е да се додаде подетално појаснување.
- Член 9:
 - Сметаме дека со изработка на исти студиски програми се руши автономијата за самостојно креирање на студиски програми во високото образование, загарантирана со Законот за високо образование, а кои се во согласност со дефинираните стандарди чии компетенции за наставничката професија се државно регулирани. Со тоа, укажуваме дека не се согласуваме со сите останати ставови од овој член за изработка на истоветни студиски програми. Исто така, не се согласуваме со став 4 од овој член, комисиите за изработка на студиските програми за образование и стекнување на квалификации за вршење на дејноста наставник да ги формира Министерот надлежен за работите на високото образование.
- Член 10:
 - Сметаме дека инволвирањето на Бирото за развој на образованието во давањето мислење за подобноста на студиските програми е несигнификантно, поради тоа што неговата улога и функција е повеќе насочена кон пониските образовни степени (предучилишно, основно и средно образование) и нема надлежности и капацитети за контрола на студиските програми во високото образование.
- Член 13:
 - Сметаме дека периодот за реакредитација на студиските програми од најмногу 4 години, е несоодветен, заради тоа што не можат да се проценат предностите и недостатоците на актуелната студиска програма.
- Член 17:
 - Сметаме дека високите критериуми за избор во наставно-научни звања на наставниот кадар во високообразовните установи кои реализираат програми за образование и стекнување квалификации за вршење на

професијата наставник во предучилишно, основно и средно образование, се косат со постојните критериуми за избор и напредување во наставно-научни звања од актуелниот Закон за високо образование и го ставаат овој кадар во нерамноправна положба со останатиот наставно-научен кадар од другите високообразовни институции. Исто така сметаме дека ставовите 6, 7 и 8 од овој член се нејасни и непрецизни и оставаат простор за различно толкување.

- Институтот за психологија посебно сака да го нагласи делот кој се онесува на тестирањето на личноста и интегритетот на универзитетските наставници и тоа:

Тестовите на личност и тестовите на интегритет не може да се користат при избор во наставно-научни и наставни звања, особено во отсуство на докази дека можат да послужат за предвидените цели. Најпрво, сосема е несоодветно да се формулира дека некој може да ПОЛОЖИ било каков тест на личност. Второ, тестовите на интегритет се вид на тестови на личност и нивното издвојување е неоправдано и нејасно. Трето, тестовите на личност се самоизвестувачки техники, што им овозможува на кандидатите да одговараат онака како што сакаат де се претстават себе си, со што се загрозува валидноста на резултатите. Институтот за психологија неколку пати досега, преку писмени дописи, укажуваше на проблемите поврзани со користење на тестовите на личност за различни видови селекција, детално аргументирајќи ги причините за тоа. Во услови кога не постојат емпириски докази дека тестовите на личност може да предвидат успех во работењето (немаат докажана критериумска валидност), сосема е несоодветно да се користат за целите предвидени со предлог-законот. Нивното користење на ваков начин би преставувало пример на злоупотреба на тестовите и на професијата психолог.

– Член 19:

- Периодот за акредитација на студиски програми за високообразовните институции кои образуваат наставен кадар за предучилишно, основно и средно образование – до почетокот на академската 2015/2016 е прекраток за усогласување на постојните студиски програми со критериумите содржани во овој Предлог Закон.

– Член 21:

- Ставот 2 од членот 21, кој се однесува на условите за избор во звање на наставниот кадар од член 17 од овој Предлог закон, е неразумен, неетички и се коси со условите за напредување во звања од постоечкиот Закон за високо образование, бидејќи предвидува престанок на работниот однос, притоа минимизирајќи ги долгогодишните наставно-научни достигања во полето на работата и дејствувањето на наставниот кадар.

Во прилог на ова писмо ви ги доставуваме миленјата добиени од 11-те институти на Филозофскиот факултет во Скопје.

Со почит,

Проверил и одобрил:

проф. д-р Лена Дамовска

м-р Катерина Пејкова

До Деканот на Филозофски факултет – Скопје

Проф. д-р Горан Ајдински

Институт за филозофија

Универзитет "Св. Климент и Папа Јован
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Скопје, Северна Македонија

Бројка:	25 - 12.2014
Секција:	Филозофија
Број:	3003/М

Предмет: одговор по допис испратен од Ректорат (бр.02-1333/зод 18.12.2014г.)

Почитувани,

Институтот за филозофија, на Седницата одржана на 25.12.2014 година, го разгледа дописот од ректорот на УКИМ, проф. д-р Велимир Стојковски, за доставување на предлози, мислења и забелешки најдоцна до 29.12.2014. (бр. 02-1333/3 од 18.12.2014) Врз основа на барањето ги доставуваме нашите мислења и ставови.

Во однос на наведените предлог закони и измени во постојниот закон за високо образование, сметаме дека на секој предлог за подобрување на квалитетот во високото образование треба да му претходи сериозна и опсежна анализа на причините што предизвикале неквалитет. Сметаме дека таква сериозна анализа недостига, и оттаму се доведуваат во прашање и предложените измени на постојниот закон, како и новопредложените закони. Сепак, сметаме дека е неопходно да коментираме одделни членови од овие закони.

Во однос на Предлог законот за изменување и дополнување на законот за високо образование, не се согласуваме со Член 2 и Член 3. Сметаме дека е особено сензитивно и недозволиво во доменот на хуманистичките и општествените науки, ректори, декани и директори да бидат лица кои се странски државјани. Ова особено се однесува на државјани на земји од нашето соседство!

Во однос на Членовите 4, 5, 6 и 7 од Законот, кои се однесуваат на воведувањето на државен испит, веќе претходно се произнесовме во дописот бр. 02-1209 од 15.12.2014, каде со силна аргументација овој предлог не го прифативме.

Во однос на Член 8 (кој го менува Членот 95), со кој се предвидува вториот циклус на студии да трае две години, очигледно е дека ова подразбира ревидирање на постојниот Болоњски систем. Сметаме дека овој предлог бара посериозна и посеопфатна анализа за причините за неговото воведување. Исто така, укажуваме дека во четвртиот пасус од член 8, покрај master of science, треба да се внесе master of arts, за хуманистичките дисциплини.

Во однос на Член 9, кој го редефинира член 95а, сметаме дека одредбите на ставовите 2,3, 4 и 5 од овој член, не треба да се однесуваат на студиите од **хуманистичките науки**, а не само на наведените изземени дисциплини.

Во Член 96 од постојниот закон, последниот став од член 96 кој гласи „Одредбите од ставовите 6 и 10 на овој член не се однесуваат на докторските студии од областа на уметноста, филологија и националната историја.“ да се изменат и да гласи „одредби од 6 и 10 не се однесуваат на областа **хуманистички науки**“.

Сметаме дека освен изземените дисциплини треба да се прошири опсегот на изземање врз сите хуманистички науки (покрај наведените тука спаѓаат: историја на уметност и археологија, филозофија, теологија и сите поодделни уметности – според Фрескати класификацијата на научните дисциплини).

Во однос на ново предложените закони, пак, укажуваме дека не е јасно како тие ќе влијаат врз постоечките високообразовни установи што оформуваат наставен кадар, а се разликуваат од педагошките академии. Ова прашање бара сериозна анализа во однос на консеквенциите при евентуалното негово спроведување.

Покрај ова, предлагаме МОН да ги поодржи со стипендии, исто како и на педагошките академии, студентите кои се запишуваат на програмите од Филозофскиот факултет, на Институтите што произведуваат наставен кадар.

Со почит,

Скопје,

25.12.2014

Раководител на Институт за филозофија

Проф.д-р Иван Цепароски

Универзитет "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ"
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

Примено:	22.12.2014	До	
Соф. Едик.	Број:	Прилог:	Вредност:
03	З05/1		Деканатот на Филозофскиот факултет-Скопје

Предмет: Барање за произнесување по допис од Ректоратот на УКИМ за произнесување по однос на предлог законите за унапредување на образовниот систем и измените и дополнувањата на Законот за високо образование од Министерството за образование и наука.

Почитувани,

Институтот за педагогија на својата редовна седница одржана на 22.12.2014 година го разгледа дописот од Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје по однос на предлог законите за унапредување на образовниот систем во Република Македонија од Министерството за образование и наука донесе одредени заклучоци.

Институтот за педагогија во своето повеќедецениско постоење постојано се труди да даде свој конструктивен придонес во подобрување на квалитетот на образоването, на сите нивоа, во Република Македонија. Во духот на таквите определби со задоволство ги поздравуваме сите иницијативи и напори за подобрување на квалитетот на високото образование и неговото поставување на местото на најважните стратегиски приоритети на државата.

Раководени од професионалната чесност и обврска сметаме дека најновиот Пакет реформи за унапредување на образовниот систем во Република Македонија, нема да придонесе за подобрување на квалитетот во високото образование, кој сите го посакуваме, и да ги даде очекуваните резултати. Во прилог на ваквиот став ги даваме следните забелешки:

Документ 1- Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот на високото образование

- Во член 2 од Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот на високото образование сметаме дека Ректор може да биде единствено државјанин на Р. Македонија од редовите на универзитетските професори од високообразовните институции, бидејќи најдобро го познава високото образование, како и образовниот контекст во Земјата и постојните образовни политики.
- Во член 3 од Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот на високото образование, сметаме дека Деканот треба да произлегува од редовите на универзитетските професори и да биде државјанин на Р. Македонија, бидејќи најдобро го познава начинот на функционирање на високообразовната установа, како и образовниот контекст во Земјата и постојните образовни политики.

- Во член 4, кој се однесува на условите за организирање и спроведување на Државниот испит, ги даваме следните забелешки:
 - Самиот концепт за воведување на државен испит се коси со законската загарантирана академска слобода на универзитетите (Закон за високо образование Член 12 алинеа 4) за сами да одлучуваат за проверката на знаењата на нивните студенти.
 - Воведувањето на екстерното оценување/евалуација не е непознат концепт во високото образование во некои земји во Европа и светот. Меѓутоа, голем број од таквите иницијативи се на доброволна основа и се спроведуваат како проекти на репрезентативен примерок или како концепти во рамките на самоевалуацијата на самите универзитети, а нивните резултати имаат развоен карактер и им користат на самите универзитети за подобрување на нивната работа. Во некои земји овие концепти се издигнати на национално рамниште (поинаку конципирани) и се предмет на голем број критики бидејќи не ги остваруваат посакуваните резултати.
 - Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ ги следи овие трендови и во неговата работа се вклучени двете компоненти кои подразбираат интерна и екстерна евалуација. Редовна практика е универзитетот редовно да спроведува самоевалуација и екстерно да се евалуира во соработка со EUA (Европската универзитетска асоцијација). Во тој процес централно место зазема квалитетот на работењето на универзитетот.
 - Државниот испит се коси и со принципите на организација на работата според болоњските препораки. Како што знаеме, оценувањето на студентите се врши според нивното оптоварување и спроведените активности и постигнати резултати за дадена предметна програма. Стекнатите компетенции на студентот не се единствен критериум за формирање на завршната оценка, дотолку повеќе што тие не се одраз само на стекнати знаења туку и на стекнати вештини и изградени ставови.
 - Сметаме дека сумирањето на еден предмет/модул на само 5 прашања е несоодветен одраз за проверка на стекнатите компетенции за даден предмет/модул.
 - Ваквиот пристап ќе предизвика зајакнување на фактографската компонента во универзитетската настава со што ќе се маргинализираат настојувањата дипломираниот студент да има стекнати, нагласени, професионални но и трансферабилни компетенции (знаења, вештини и ставови). Надминувањето на меморирањето како доминантен принцип на учењето во високото образование е тренд кој се надминува за сметка на градењето на креативни, флексибилни и оспособени за

- доживотно учење личности и личности кои поседуваат висока вработливост.
- Воведувањето на државниот испит за голем број на студенти ќе претставува дополнително оптоварување, дотолку повеќе што не само нашите профили туку и голем број други завршени профили во високото образование се подложени на истата проверка при нивно вработување (наставнички, правни и сл. профили). На тој начин концептите ќе се дуплираат.
 - Сметаме дека полагањето на испитот кој се снима и пренесува во живо се коси со Законот за заштита на личните податоци на поединците и претставува непотребен финансиски трошок за Министерството за образование и наука, како и за високообразовните институции и создава недоверба помеѓу сите инволвирани страни во процесот.
- Во членовите 7 и 8 каде се наведува времетраењето и бројноста на кредитите стекнати во текот на студиите на прв и втор циклус на и, сметаме дека постои сериозно отстапување од постојната имплементација на Болоњската декларација, со тоа што се наведува ново структуирање на студиите од прв и втор циклус со тоа што се менува времетраењето и бројот на кредити стекнати во овие два циклуси на студии. Оваа форма на структуирање на студиите на четиригодишни додипломски и две години постдипломски студии е некомпабилна со ниту еден европски високообразован систем, со што се оневозможува трансферот на кредитите на прв и втор образован циклус. Ваквата структурираност оневозможува и усогласување со постојните студии од трет циклус на студии. Исто така сметаме дека научниот назив по завршувањето на првиот циклус студии *master of science* не соодветствува за сите високообразовни профили кои се нудат во високото образование (пример, уметностите и општествените и хуманистички науки).
- Во член 9 и 10 каде се додава една база на списанија *Web of science*, не се опфатени сите научни области и сметаме дека истото треба да се отстрани. Останатите критериуми со доволни за избор во повисоко научно-наставно звање. Потребно е да се специфицира финансиската одговорност на засегнатите страни во однос на објавување на трудови во оваа база на списанија
- Во член 17 предлагаме измена на начинот на спроведување на испитот и предлагаме наместо „со усна и писмена проверка“ да стои „со усна или писмена проверка“ поради постоењето на содржини кои едноставно не можат да се спроведат на двата начини. Потенцираме дека Болоњската декларација не го фаворизира писмениот начин на проверка на знаењата, вештините и ставовите туку дозволува соодветна проценка на наставникот за начинот на проверка на знаењата.

Поради сите горенаведени забелешки, сметаме дека

концептот за Државен испит е неприфатлив и неприменилив.

Документ 2- Предлог на Закон за високообразовни установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование

- Во член 7 кој се однесува на проверка на знаењата на студентите предлагаме категоричното специфицирање на начинот на изведување на проверката на знаењата да се избрише. бидејќи директно се коси со законски гарантираната академска слобода на наставникот сам да одлучува за начинот на спроведување на проверката на знаењата на студентите.
- Во член 8 каде се наведува структурата на реализацијата на практичната настава, сметаме дека не одговара дадениот предлог во првите две години да се реализираат најмалку шеесет дена годишно практична настава, а во крајните две години, четириесет дена годишно практична настава, поради поставеноста на општите и стручните предмети во студиските програми. Сметаме дека тој сооднос 60:40, треба да се замени со 40:60, односно поголемиот дел од практичната настава да се реализира во завршните години од студирањето. Во став 5, кој се однесува на реализацијата на дипломскиот испит, сметаме дека е потребно да се даде подетално појаснување.
- Член 9:
 - o Сметаме дека со изработка на истоветни студиски програми се руши автономијата за самостојно креирање на студиски програми во високото образование, загарантирани со Законот за високо образование, а кои се во согласност со дефинираните стандарди чии компетенции за наставничката професија се државно регулирани. Со тоа, укажуваме дека не се согласуваме со сите останати ставки од Предлог Законот на овој член за изработка на истоветни студиски програми. Исто така, не се согласуваме со став 4 од овој член, комисиите за изработка на студиските програми за образование и стекнување на квалификации за вршење на дејноста наставник да ги формира Министерот надлежен за работите на високото образование.
- Член 10:
 - o Сметаме дека инволвирањето на Бирото за развој на образоването во давањето мислење за подобноста на студиските програми е несигнификантно, поради тоа што неговата улога и функција е повеќе насочена кон пониските образовни степени (предучилишно, основно и средно образование) и нема надлежности и капацитети за контрола на студиските програми во високото образование.
- Член 13:
 - o Сметаме дека периодот за реакредитација на студиските програми од најмногу 4 години, е несоодветен, заради тоа што не

можат да се проценат предностите и недостатоците на актуелната студиска програма.

- Член 17:
 - o Сметаме дека високите критериуми за избор во наставно-научни звања на наставниот кадар во високообразовните установи кои реализираат програми за образование и стекнување квалификации за вршење на професијата наставник во предучилишно, основно и средно образование, се косат со постојните критериуми за избор и напредување во наставно-научни звања од актуелниот Закон за високо образование и го ставаат овој кадар во нерамноправна положба со останатиот наставно-научен кадар од другите високообразовни институции. Исто така сметаме дека ставовите 6, 7 и 8 од овој член се нејасни и непрецизни и оставаат простор за различно толкување
- Член 19:
 - o Периодот за акредитација на студиски програми за високообразовните институции кои образуваат наставен кадар за предучилишно, основно и средно образование – до почетокот на академската 2015/2016 е прекраток за усогласување на постојните студиски програми со критериумите содржани во овој Предлог Закон.
- Член 21: Ставот 2 од членот 21, кој се однесува на условите за избор во звање на наставниот кадар од член 17 од овој Предлог закон, е неразумен, неетички и се коси со условите за напредување во звања од постоечкиот Закон за високо образование, бидејќи предвидува престанок на работниот однос, притоа минимизирајќи ги долгогодишните наставно-научни достигања во полето на работата и дејствувањето на наставниот кадар.

Документ 3- Предлог на Закон за академија на наставници

- Во член 7 кој се однесува на структурата на Управниот одбор на Академијата, да се земе предвид учеството на два члена од редовите на високообразовните институции кои образуваат наставници за предучилишно, основно и средно образование.
- Во член 15, став 8, сметаме дека Директорот и заменик Директотор на Академијата треба да бидат исклучиво државјани на Република Македонија кои ги исполнуваат предвидените услови.
- Член 20, кој се однесува на составот на Програмскиот совет како стручно тело на Академијата, да бидат застапени најмалку три члена од високообразовните институции од научните области педагогија, методика и психологија.
- Во Член 21, став 1 каде се предлага член од академската заедница, од страна на Ректорската конференција на јавните универзитети, сметаме дека треба да биде избран единствено во предметните области

педагогија и методика.

Генерално сметаме дека во Предлог Законот за академија на наставници постојат низа недоследности кои ќе го отежнат процесот на практичната реализација на концептот на Академија за наставници.

Се надеваме дека нашето мислење ќе се сфати само во конструктивна смисла и ќе придонесе за појасно дизајнирање на новите иницијативи за зголемување на квалитетот во високото образование.

Со почит и со спремност за натамошна соработка!

Скопје, 22/12/2014 година

Раководител
на Институтот за педагогија

проф. д-р Анета Баракоска

До
Деканатот на
Филозофски факултет-Скопје

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
Филозофски факултет
Скопје

Фонд:	25-12-2-14
Др. Година:	Бис. Година: Бис.
Број:	03 305/6

Предмет: Барање за произнесување по допис од Ректоратот на УКИМ за произнесување по однос на предлог-законите за унапредување на образовниот систем и измените и дополнувањата на Законот за високо образование од Министерството за образование и наука

Почитувани,

Институтот за психологија на одржаната седница закажана на 24.12.2014 година го разгледа дописот од Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје по однос на предлог законите за унапредување на образовниот систем во Република Македонија од Министерството за образование и наука и донесе одредени заклучоци.

Целата постапка околу воведување промени во Законот за високо образование е еклатантен пример на нарушување на автономијата на Универзитетот.

Се наметнуваат решенија кои директно ја засегаат професионалната дејност на универзитетските наставници без претходна суштинска консултација со академската заедница и без земање предвид на мислењето кое го споделуваат и јавно го изразуваат и студентите. Се добива впечаток дека основниот интерес на законодавецот не е да го подобри квалитетот на образоването, туку да го контролира Универзитетот.

Досегашните многубројни измени/дополни во Законот за високо образование не придонесоа за подобрување на квалитетот на образоването, туку напротив доведоа до намалување на квалитетот.

Главна причина за тоа е што недостасува стратегија за високо образование што ќе се базира на темелна анализа на добрите и слабите страни на постоечката состојба. Стратегијата би требало да произлезе од академската заедница и во нејзиното изготвување може да партиципираат и другите засегнати страни. Стратегијата би ги утврдила ефектите од досегашните промени и би ја аргументирала нивната оправданост/неоправданост. Стратегијата би понудила конкретни решенија за подобрување на квалитетот на образоването, земајќи ги предвид и домашните и странските искуства.

Институтот за психологија ги поддржува реакциите на другите Институти од Филозофскиот факултет. Посебно ги поддржуваме реакциите што се однесуваат на:

- изборот во наставно-научни и наставни звања (условите и процедурите);
- вклучувањето на странски државјани на раководни позиции;
- усвојувањето на студиски програми;
- возрасните граници за одење во пензија.

Институтот за психологија посебно сака да го нагласи делот од предлог-законот кој се однесува на тестирањето на личноста и интегритетот на универзитетските наставници (Член 17).

- Тестовите на личност и тестовите на интегритет не може да се користат при избор во наставно-научни и наставни звања, особено во отсуство на докази дека можат да послужат за предвидените цели. Најпрво, сосема е несоодветно да се формулира дека некој може да ПОЛОЖИ било каков тест на личност. Второ, тестовите на интегритет се вид на тестови на личност и нивното издвојување е неоправдано и нејасно. Трето, тестовите на

личност се самоизвестувачки техники, што им овозможува на кандидатите да одговараат онака како што сакаат де се претстават себе си, со што се загрозува валидноста на резултатите. Институтот за психологија неколку пати досега, преку писмени дописи, укажуваше на проблемите поврзани со користење на тестовите на личност за различни видови селекција, детално аргументирајќи ги причините за тоа. Во услови кога не постојат јемпирички докази дека тестовите на личност може да предвидат успех во работењето (немаат докажана критериумска валидност), сосема е несоодветно да се користат за целите предвидени со предлог-законот. Нивното користење на таков начин би представувало пример на злоупотреба на тестовите и на професијата психолог.

РАКОВОДИТЕЛ

на Институт за ПСИХОЛОГИЈА

В.Арнаудова
проф. д-р Виолета Арнаудова

25.12.2014

До
Деканатот на Филозофскиот факултет – Скопје

Почитувани,

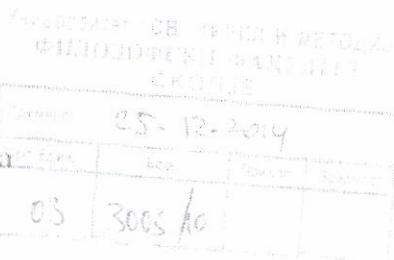
Во врска со вашето барање од 19.12.2014 година, со кое врз основа на заклучоците од последниот ННС на ФзФ побаравате да се произнесеме по доставените материјали од МОН, ве известуваме дека Институтот за Историја на својата седница одржана на 24.12.2014 година ги донесе следниве заклучоци:

1. Институтот за Историја е целосно посветен на обезбедувањето квалитетно образование за своите студенти, и во таа смисла ќе ја поддржи секоја обмислена, системска и логична реформа на образовниот систем во РМ, особено на високото образование; сметаме дека дел од досегашните реформи се донесени избрзано и парцијално, со што наместо да го кренат квалитетот на образоването, придонесоа да се најдеме во сегашната состојба.
2. Цениме дека и предложениите реформи се избрзани и не се потпираат врз методолошки издржана сондажа и анализа на состојбите; напротив, тие се засновани врз одредени странски модели кои треба да се имплементираат кај нас, а се крајно несоодветни како за нашето општество, така и за нашата образовна традиција, нашиот потенцијал и материјалните услови. Тие се потпираат врз механичка имплементација на одредени ранирани изработени со сосем поинакви цели и намени, односно е реформата на нашиот образовен систем.
3. Во ниту едно од предложените законски решенија не се земени предвид специфностите на наставата и предметот на истражување ниту на секој поодделен факултет, ниту ник на Институтите кои ги сочинуваат. Се предлагаат исти системски решенија и за природните, и за техничките, и за општествените науки, кои во никој случај не можат да се третираат истоветно.
4. Предложените законски одредници ја предимензионираат улогата на МОН и БРО, а ја минимизираат улогата и стручните и научните компетенции на Наставничките совети и Факултетите, дури и на Ректоратот. Со тоа, се прави директен упад во автономијата на Универзитетот, пропинана и загарантирана со Уставот на РМ.
5. Од досега изложеното може да се констатира дека единствена последица од предложените законски измени ќе биде крајно деградирање на образовниот систем во целина, на македонската научна мисла и на македонските научни и стручни работници.
6. Бараме од Деканатот на ФзФ јасно и недвосмислено да му ги пренесе на Ректоратот на УКИМ овие ставови на Институтот.
7. Бараме од Ректоратот и, особено, од Ректорот на УКИМ јавно да застане во одбрана на утледот и интегритетот на Институцијата и на сите вработени во неа.
8. Бараме од Предлагачот да ја стопира постапката за донесување на овие законски измени.

Скопје, 24.12.2014

Ванчо Ѓорѓиев,
раководител на Институтот за Историја

Ванчо Ѓорѓиев

Институт за социјална работа и социјална политика
„Мајка Тереза“ при Филозофски факултет Скопје

Мислење и предлози по Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за високо образованите

Институт за социјална работа и социјална политика „Мајка Тереза“ при Филозофски факултет Скопје, на состанокот одржан на 24.12.2014 година, разгледа текстот на Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за високото образование. Врз основа на расправата Институтот го усвои следното мислење, забелешки и предлози по текстот на законот.

1. ОСНОВНИ ЗАБЛЕШКИ

Согласно со Упатството за начинот на постапувањето во раководството на министерствата во процесот на спроведување на преноска на вливачите на регулативата не е подгответа детална анализа на состојбите во областа потреба која предлагаат промени. Не се согледани суштината, природата и симболот на проблемот односно не се образложува влијанието на регулативите на правите, Уредбата и Методологијата.

Имено, недостасуваат делови од кои може да се согледават преносите на проблемите кои се предмет на разгледување и заради што се предлагат промени во регулативата. Тема анализа на потребата за промени, не е представена под објаснета целта; зонто ова се прави и што ќе се постигне со измените, кои се квантитативните и квалитативните ефекти од нив.

1. Не се почитувани основните уставни начела:

- автономија на универзитетот
- нарушување на начелото на приватност на личноста.

2. Не се елаборирани онците доколку не се менува законот односно податоците последиците од онците „не прави ништо“.

Можните решенија (најмалку три можни решенија) не се третирани според Методологијата што е обврска на предлагачот.

3. Не е направена пренска на влијанијата на регулативите и тоа:

- кои се економските влијанија кои постојат со оглед на преносите кои се предизвикуваат со измените,

-којбиду се фискалните влијанија со оглед дека од браншите кои ги имаат највеќи покријачи средства за одборот, за софтверот, за спроведување на НЕДПИ, за поддршка на правдите, на помошни за страниците, каде тоа е сместено и според кој бидат поддржани.

-Составите влијанија и последни со отред дека браншите кои имаат највеќи вознемирали и подели од најактивите промени и најави,

-законите и регулативите влијанија и трошоците кои ги имаат највеќи влијанија и трошоците на земјата, ниту трошоците да спроведувате, ниту да ги промените и поддржавате на регулативата.

4. Кон извештајот не се дадени местоположбите кои ги имаат највеќи влијанија и институции, а особено мисионерите кои ги имаат највеќи влијанија и трошоците на земјата.

5. Не се поддржан споредбата проектот на Бюджетот на РСМ и Капацитетот на мажките решенија (опции), нека објектот на промоцијата да има поддршка за дадено објаздложение зоните што се инцирише предизвикат.

6. Не е објаснето како ќе се спроведува решението што е засновано на законот и подзаконската регулатива во областа при други срокови од оној кој ќе предизвикаат.

7. Не се сопствениниот текст на високообјактивните усвојени норми треба да го спроведуваат законот и како ќе се прави спроведувањето на спроведувањето на пречиштето на закон, ниту се дадени илјади и рокови со кои ќе биде спроведуване.

8. Не е оформен детален Извештај за проектот на бюджетот на РСМ и поддржавата во согласност со Методологијата за прорачуните да ги поддржават. Со тоа не е направена реална пророчија на поддржавите и поддржавите и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се отнесуваат на економијата и поддржавите и можбите решенија (опции) за решавање на проблемот.

9. Не се применети помошнишките принципи на издавачите на законите и поддржавите, ниту се почитуваат процесите за јавување на споредниот закон и поддржавите за јавен увид и јавна расправа.

10. Текстот на најактивите, контрадикториите и е исказните кои се поддржават, не се подобро да се напрви нов закон.

11. Голем дејт од решенијата треба да бидеат предмет на поддржавите и поддржавите.

12. Неважи правен основ рекор, лекат или директор да биде спроведуван

13. Одредбите за индексирање на трудовите трошоци не се претставуваат и не се поддржават, а објавувањето на труда индексирани споредниот закон не е поддржан.

државата. Исто така тоноците за пристап во базата на Web of Science треба да бидат платен од државата.

14. Да се препенита што е меѓународно списание (член 90 од законот) и треба да се изменат

15. Објавените книги, учебници, трудови објавени во Република Македонија во домашни списанија и зборници да се вреднуваат подетакво како книги објавени во странство а собено при изборот на професорите и магистрите.

Конкретни забелешки

1. Членот 2 и членот 3 да се избришат.

Спецификите на високото образование во Република Македонија со поврзана со историјата, културата и традицијата на македонското општество. Овогашајќи да се странски државјани да биде ректор или декан би придонело за паднатина и деvalorизација на националниот специфичен контекст и услови за които се создаде и се развива образоването во РМ.

2. Членот 4 да се избрише.

Воведувањето на државен испит како задолжителен и условен со прекар на студите по неговото неуспешно полагање е неосновано од новеке приети, иако и:

- проверката на знаења во рамки на факултетите ја врши нејакично наставникот кој е избран и има соодветно наставно и истражувачко искуство во конкретните научни подрачја.

- проверката на знаења врз основа на државен испит (врз основа на лична основна литература по секој предмет) е во колизија со принципите и барвите на високото образование за продлабочен и критички пристап во пручувањето на материјата врз основа на задолжителна и дополнителна литература, како и на основа на сознанијата стекнати за време на практичната настава;

- државен испит за проверка на знаењата на студентите немајќи да предаде сместна гаранција ниту одраз на континуираното знание кој го стекнува студентот во текот на студирањето;

- условување за прекин на студите (како резултат на испитот) е иако и воведе само факултетот на кој студира студентот.

Ако главна причина за воведување на државниот испит е сконструктирана високото образование, тогаш истото може да се постигне преку мерки, иако и:

- воведување на приемен испит на факултетите,

- воведување национална ранг листа на факултети, каде факултетите би се рангирали според приемни стандарди за студенти, процена на истражувачки потенцијал, сооднос студент-професор, опена според студентската евалуација, опена според надворешната евалуација, сопствени инвестиции на факултетот за истражување и обука на наставниот персонал, перспективи на дипломирани

студенти. Во формирањето на критериумите за ранг листата на факултетите учествуваат одбани претставници на редовните професори од првите пет рангирани универзитети во државата.

3. Во член 5 да се избрише

Поставувањето на Одборот значи воведување на проверки на законето на некои универзитетите што е кришење на уставното право на автономија.

4. Членот 8 може да се дополни со воведување на услов дека втор циклус на студии може да организираат само првите пет рангирани универзитети во државата.

5. Во член 9 текстот се менува и гласи: Членот 95-а да се избрише

Ментор и професор е едно исто во сите досегашни регулативи. Со можноста одборот да дава согласност кој професор може а кој неможе да биде ментор според уставниот принцип на автономија на универзитетот.

6. Членот 10 да се избрише

Се заштитува автономијата на универзитетот

7. Член 11 да се избрише

Се заштитува автономијата на универзитетот

8. Член 15, 20, 21, 22, 23, 24 и 25 да се избришат.

Се заштитува автономијата на универзитетот

Заради големиот број измени се предлага да се донесе нов закон за вршење образование во кој ќе се земат предвид заблешките изнесени по расправата со текстот на законот.

Скопје, 24.12.2014

Раководител на институтот

Проф. д-р доктор Гејко Ѓорѓиев

Универзитет "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ"
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

Примено:	23.12.2014		
Сп.редик.	Број	Преког	Веднаш
03	Зе03/2		

До
Проф. д-р Герал Ајдински
Декан на
Филозофски факултет
Скопје

Предмет: Мислења на наставниците и соработниците на Институтот за дефектологија во врска со предлог законите кои го регулираат вршењето на високообразовната дејност

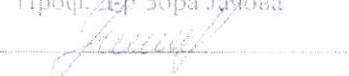
Наставниците и соработниците од Институтот за дефектологија на својата редовна седница одржана на 22.12.2014 година, се изјаснија дека не се согласуваат со концептот врз кој се изградени Предлог законот за Академија на наставници, Предлог законот за високообразовани установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование и Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за високо образование. Сметаат дека е неопходна претходна детална анализа која ќе послужи како база за креирање на измените. Содржините од текстот на предлог законите е невозможно да се имплементираат во македонски контекст, бидејќи не соодветствуваат на општествено-економските услови во државата. Наставниците и соработниците од Институтот за дефектологија се залагаат за подобрување на квалитетот во високото образование и во таа насока ги предлагаат следните решенија:

- Ревидирање на уписаната политика (воведување приемен испит, зголемување на критериумите за упис, намалување на квотата за запишување на студенти);
- Обезбедување на основни предуслови за квалитетна реализација на наставните содржини;
- Обезбедување финансиски средства од страна на Министерството за образование и наука за претплата на базата Web of Science, студиски престој на наставниците од 1-3 месеци на високо рангираниот универзитетите во светот;
- Ретроспективна анализа на сите избори во звања за 5 години напред.

Со почит,

Скопје, 23.12.2014 год.

Раководител на
Институтот за дефектологија
Проф. д-р Зора Јајкова

УЧИЛЕНДАТЕ СО КЕРСИ И МАСОВО
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

Примена:	25.12.2014
Соф. година:	бис.
ОЗ	ЗОЕЗ/8

До
Деканатот на
Филозофскиот факултет

Предмет: Произнесување по предлог-законите за реформи во високото образование

Почитувани,

Во врска со Барањето за произнесување по предлог-законите за реформи во високото образование, а согласно заклучоците донесени на седницата на ННС на Филозофскиот факултет одржана на 19.12.2014 г. (точка 20) сакаме да Ве известиме дека Институтот за класични студии расправаше на својата седница одржана на 24.12.2014г. Во продолжение ги приложуваме мислената, забелешките и предлозите кои беа изнесени на седницата.

„1. Предлог на закон за измени и дополнување на законот за високото образование:

За член 4 веќе се изјаснимвме, затоа нема да дадам мислење, единствено мислам дека тоа премногу скап процес, непотребна проверка во втора година, иако идејата е налик на нашиот завршен испит по јазини кои го отфрлившме по воведувањето на ЕКТС системот. Особено за втор циклус е комплетно непотребно. На ФЗФ имаме 15 студиски за прв циклус, тоа се 60 предмети по програма, значи 900 предмети (без листата на УКИМ), а ако тоа го примениме за целиот Универзитет, бројката е огромна. За одредени области имаме само по еден експерт во државата, што значи дека ние ќе ги правиме прашањата. Која би била логиката сами да поставуваме прашања, кои веќе ги поставуваваме на истите студенти на испитите?

Членот 5 и 6 се само модификација на постојните.

Член 7 е враќање на состојбата пред законските измени во 2008 и воведувањето на 3+2+3 системот, што не ги погодува постојните програми на ФЗФ (како на пр. програмите на Правниот факултет).

Член 8 е исто враќање на состојбата пред законските измени во 2008, всушност враќање на двогодишни постдипломски студии. Адаптирајата би била лесна со враќање на старите програми. Но тоа бара нова акредитација, а член 31 налага итна примена, што значи дека на ФЗФ ќе се јави вакум до акредитација на новите програми, всушност ќе бидат времено сuspendирани сите студиски програми. Затоа потребно е добро да се размисли за примената на сите наведени членови.

Член 9 за ментори покажува дека голем дел од законот е правен според различни концепти. Изборот во звања и за ментори за докторски студии е правен според европската регулатива што може да се забележи на веб страницата на European Science Foundation (ESF <http://www.esf.org/home.html>) по која се водат Универзитетите во ЕУ, при што секој универзитет ги има објавено и листите на списанијата според импакт фактор со број на поени за избор во звања на официјалните веб страници како регулатива, каде се вклучени и научните списанија од хуманистичките науки (European Reference Index for the Humanities - ERIH) и останатите (Life, Earth and Environmental Sciences, Biomedical Sciences, Physical and Engineering Sciences, Social Sciences). Од друга страна оваа индексација не е споменувана во законот туку само Web of Science. Позитивно е што се брише несрекното решение „дигитални списанија ЕБСКО, Емералд и Скопус“. Но за хуманистичките науки се наметнуваат правила како за останатите што ќе создаде голем проблем особено за уметностите и националните катедри. Проблем е што за овие нови измени голем дел од наставниот кадар не беше подготвен, бидејќи порано по изборот се водеше гржа за издавање монографии, објавување во Зборници од конференции и сл., со што може наставник да има објавено и 100 научни трудови, 10 монографии, 20 преводи, а да не може да биде ментор.

Затоа најдобро е сите овис законски измени да важат за новите генерации, да се направи пресек, за да се избегнат проблемите или неговата примена да биде по 3 години, за да се даде време на наставниците да ги исполнат овие норми. Лично, доколку го знаев ова, немаше да објавувам статии во меѓународни зборници туку во списанија со импакт фактор.

Од друга страна досега МОН нема исплатено ниту еден наставник како награда за објавен труд во списание со импакт фактор. Каде е мотивацијата? Тоа се дополнителни средства за секој наставник (котизација, лектура) кои така многу ќе ги оптоварат нивните ниски примања.

Членот 10, 11, 12 се само модификација на постојните.

Член 13 и 14 се однесуваат на странски студенти што е и позитивна регулатива.

Член 15, 16 се позитивни измени.

Член 17 е очигледно непознавање на образоването, каде се верува дека тестот како средство за оценување е виновно за слабиот квалитет.

Никаде, ниту во претходниот закон не стоеше дека наставникот мора само преку тестови да врши проверка на знаење.

Член 19, 20, 21, 22 се последица на различните концепти при измена на законот.

Член 23 е пример за таа нелогичност: се упите на никој наставник не му е зголемена платата за објавен труд со импакт фактор (сигурно се коси со законот за плати и надоместоци). Потоа 146б за наставник кој учествувал на конференција во земја на членка на ОЕЦД (Зошто баш

ОЕЦД). На пример сите членки на ЕУ не се членки на ОЕЦД (Зарем универзитетите во Чиле се подобро рангирани?)

Останатите одредби се примена на членовите кои можат наместо регулатива да доведат до хаос во високото образование.

Затоа е добро преку една поширока јавна расправа да се доведе до подобра регулатива на образоването.

2. Законот за наставници и за академија,

очигледно се нема предвид дека наставници не образуваат само Педагошките факултети. Дел од овие измени ќе ги погоди сите студиски програми кои образуваат наставници не само на ФЗФ, туку и на ПМФ, Филолошкиот факултет, ФДУ, ФМУ и други единици на УКИМ. Доколку поминат вака законите, во додекадна иднина бројот на студенти на ФЗФ драстично ќе се намали. Проблематична е лиценцата на постојните редовни професори и многу други работи за кои се надевам ќе дадат мислење нашите колеги од Институтите за педагогија и психологија под чии компетенции спаѓаат овие измени.“

* * *

„Укинување на автономијата на Универзитетот преку:

- Непочитување и неземање предвид на општествените и хуманистичките науки: нема „магистер по општествени науки“ и „магистер по хуманистички науки“, со скратеница на англиски јазик MA = **master of arts**; во законот се зема предвид само „магистер по природни науки“, односно на англиски јазик **master of sciences** (MSci) – во законот е без крајно -s;
- 1. Под „државен испит“ во постојниот закон се подразбира испит по едногодишна наставничка работа во основното или средното образование – го изведува комисија од три члена: претседател (од потесната област на наставниот предмет), педагог и правник – секој од својата област го следи наставникот на час во клас во главниот град – изведува методска единица во клас на кој претходно тој наставник не му предавал. Потоа наставникот што го полага државниот испит, кој претходно подготвил и тема од стручно-педагошката област е и теоретски испрашуван од тројцата членови на комисијата, и е советуван, како млад наставник кој работел една година во наставата. Неговата работа редовно ја следат и одговорни инспектори од Бирото за образование.

Според тоа, терминот „државен испит“ не е најсреќно избран за екстерната проверка на студентите и се коси со содржината што веќе долго време ја има во Законот за високо образование.

2. Екстерната проверка на знаењата претставува флагrantно кршење на автономијата. Студентот има право да биде лош, среден и одличен студент. Никој не може и не смее да диктира каков студент ќе биде сден млад човек, за што без друго влијаат и други, пред сè социјални фактори. Мерката е дестимултивна и депресивна, а не поттикнувачка за подобрување на успехот на студентите, бидејќи е административна, а со тоа и присилна, надвор од институцијата на која тој студира.
3. За тоа кои се, какви се, колку се компетентни за поставување прашања таканаречените „стручни лица“ што се предвидени за помош на Одборот за акредитација, сето тоа е многу спорно, недефинирано и небуловозно. Не се знае колкав степен на образование ќе имаат, за да биде прифатлив нивниот избор на прашања и начин на оценување.
4. Со внесувањето на законската одредба родителите на студентите, кои веќе имаат многу трошоци, ќе осиромашат уште повеќе, зашто плаќањето по сите основи е бесмислено и божемно решавање на вистинските причини за лошиот успех на некој студент. Да не зборуваме за тоа, што секогаш во едно недоразвиено општество, некој може да реши дека мерката ќе му носи зголемен прилив од средства, ако родителите на студентот платат по сите предвидени основи неколку пати.
5. Инсистирањето на оваа мерка со внесувањето во ЗВО ќе доведе до интензивно напуштање на земјата од страна на младите и перспективни кадри. Секој може да биде одличен студент надвор од земјата, ако има идеални услови за студирање. Тоа веќе се најавува на мариовите кои се преземаат.
6. Така, можеби нашата земја ќе остане земја само на возрасни луѓе. Веќе подолго време имаме одлив и на готови кадри, во кои се инвестирало, но некој добро ги искористил и ги внел во општеството и производството на својата земја.
7. Министерството за образование е служба на наставата, а не директивна диктаторска институција која репресивно ја заменува улогата што треба да ја има – во служба на образованието, а не против него, иако под платформата „за негово добро“.
8. Секојдневното оценување на студентите на универзитетите има и добри и лоши одлики. Студентите се веќе преоптоварени со проверки и активности. Згора на тоа, дополнителната проверка напазад, ќе го одвлесче нивното внимание од актуелните задолженија и испити во тековната година што ја студираат.
9. Дополнителните надворешни проверки, кои веќе очигледно доведоа до општа депресија на учениците и наставниците во основното и средното образование треба да служат за поука дека тоа е веќе лоша реформа

според овие искуства и дека таа треба да се укине, а не да се прошири на сите нивоа на образование.

10. Секогаш има можност за проекти кои ќе ги подобрат условите за студирање, а не обратно.
11. Поттикнувачки мерки за подобрување на образованието би биле:
 - основање фонд за купување книги и списанија, пред сè во Националната и универзитетска библиотека, а и во поединечните факултетски библиотеки;
 - обезбедување средства за користење на бази со списанија и книги, исто така преку НУБ во сите наставно-научни институции;
 - обезбедување скалести стипендии, според успехот на студентот;
 - овозможување добри услови за животот во студентските домови, добра исхрана и слично, како и библиотеки во студентските домови;
 - особено внимателно контролирање на исхраната на студентите и хигиената во домовите и;
 - реновирање на библиотеките и просториите во кои студираат, како и нагледните средства што ги користат."

„1. Сметам дека треба да се побара од МОН процедурата за предложените законски измени и нови закони во овој момент да биде стопирана затоа што:

- Законите се премногу важни и сложени за да може за нив да се расправа во краток рок и да бидат донесени за кратко време.
 - Министерството нема направено никаква анализа врз која би се базирале евентуалните решенија за проблемите и таа треба допрва да се направи.
 - Дури и кога би успеале со нашите забелешки да го подобриме предложеното, донесување на закон со ваква суштина во нецелосен парламент (без опозиција) ќе значи донесување на уште еден партиски закон, а не граѓански.
2. Сметам дека УКИМ треба да побара оставка од Министерот за образование заради непочитување на законски утврдените рокови и процедури за јавна расправа и воопшто непочитување на утврдените процедури за предлагanje закони поврзани со образование.“

1. „Сметам дека рокот за изјаснување по предложените законски решенија е премногу кус, со оглед на фактот дека станува збор за радикални промени и сериозни интервенции во образовниот систем и затоа треба да се побара да се одложи одлучувањето по Предлог-законите и да се спроведе опсежна анализа и дебата, со која пред сè, прецизно ќе се детектираат и лоцираат проблемите во високообразовниот процес, па потоа да се изнајдат најсоодветните мерки или механизми за решевање на истите и подобрување на состојбите;“

25.12.2014

Crnoje

Co noqnt,

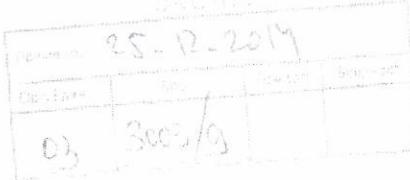
2. Heotjama upeljukemine namen bo Zadrohot sa rincoro oglasorane, karo
n horute sakonin, ce bo rothpajunusja co novetjihute sakoncr penuhejja n
arlyehute rnegko-oglasorane montirni, ta nočton pečatna omachjet. Ja
jorje/jat jo rohfyjnsja n eepnouan upogjieni bo cupore/vrabihera na
oglasorhut upote, a heropeneo li ujepotjapate nekon an upetxowho
cupore/vrabihera Delfopan."

Pakroponter ha Mhctintyrot za
Kračenini cijjinn
Ljubomirka
Ljupčić

До Деканатот на Филозофски факултет- Скопје
Институт за социологија
Предмет: Расправа

Дата: 25.12.2014

Установата „Св. Климент Охридски“
Филозофски факултет
Скопје

Во прилог на ова писмо Ви го доставуваме записникот од Институтот за социологија одржан во врска со новите предлог закони во високото образование.

Во продолжение ги доставуваме и ставовите на Проф. д-р Антоанела Петковска, Проф. д-р Константин Миноски и Проф. д-р Милева Ѓуровска кои беа дополнително доставени.

Со почит,

Раководител на Институтот за социологија

Проф. д-р Зоран Матевски

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Z. Matevski'.

Записник од состанокот на Институтот за социологија

одржан на 23.12.2014 година

Присутни: Проф. д-р Зоран Матевски, Проф. д-р Аница Драговиќ, Проф. д-р Илија Ацески, Проф. д-р Константин Миноски, Проф. д-р Антоанела Петковска, Доц. д-р Татјана Стојаноска Иванова, Проф. д-р Милева Ѓуровска и Проф. д-р Весна Димитриевска (Доц. д-р Марија Дракуловска Чукалевска поради здравствени проблеми дојде на крајот од состанокот)

Овој состанок на Институтот беше свикан со цел да се организира расправа по повод најновите предлог закони од Министерството за образование и наука. На почетокот на состанокот, Раководителот на Институтот за социологија, Проф. д-р Зоран Матевски соопшти дека од страна на Секретарот на Филозофскиот факултет, Катерина Пејкова, тој и Раководителите на сите останати Институти од Филозофскиот факултет биле информирани за потребата од свикување на состаноци по ова прашање и покрај тоа што законите се веќе проследени во собраниска процедура. Имено, Секретарот на факултетот пренел информација дека на одржаната Ректорската управа, една од главните одлуки кои биле донесени се однесувала на тоа да се продолжи со расправа на Факултетите по мислења од страна на Институтите и истите понатаму ќе бидат проследени до собраниска процедура. Токму поради тоа се очекуваат сугестиии, предлози и мислења од страна на Институтите и истите понатаму ќе бидат проследени до Ректорската управа, проф. д-р Зоран Матевски напомена дека на одржаната Ректорска за социологија, проф. д-р Зоран Матевски бил јавно пофален за конструктивните ставови и управа, Филозофскиот факултет бил јавно пофален за спроведување на државниот испит и сугестиии во врска со концептот за спроведување на државниот испит и најверојатно токму тие ќе бидат земени во предвид при одговорот до Министерството за образование и наука. Во продолжение, Проф. д-р Зоран Матевски напомена дека очекува во ист ритам да се одвива и расправата по двата нови предлог закони. Проф. д-р Зоран Матевски започна со читање на член 69 од Предлог законот за изменување и дополнување на законот за високото образование и напомена дека со овој закон, освен што се предвидува воведување на државен испит, законодавецот се обидува на мала врата да противе и некои

членови кои се прилично проблематични и може да резултираат со тектонски измени во високото образование и работењето на Универзитетите воопшто. Проф. д-р Зоран Матевски посочи дека на последната Деканска управа на Филозофскиот факултет била покрената расправа по ова прашање, при што преовладувал ставот дека мора да се реагира за да се променат одредени решенија кои се нудат со овие предлог закони. Понатаму, Проф. д-р Зоран Матевски напомена дека во член 7 од Предлог законот за изменување и дополнување на законот за високо образование се наведува дека се менува член 94, па согласно тоа Првиот циклус на универзитетски студии ќе трае четири години и со негово завршување се стекнуваат најмалку 240 кредити, а овие студии ги оспособуваат студентите за влез во вториот циклус на универзитетски студии и им се дава можност за вработување на одредени стручни работни места. Тој напомена дека се менува и член 95, па така академските универзитетски студии имаат за цел да траат две години и со нивното завршување се стекнуваат од вториот циклус иако траат две години и со нивното завршување се стекнуваат 120 ЕКТС кредити, а со тоа студентите се стекнуваат со научниот назив Магистер на науки. Вкупниот број на кредити кои се стекнуваат во првиот и вториот циклус на академски универзитетски студии изнесува 360 кредити. Во контекст на ова прашање, Проф. д-р Зоран Матевски истакна дека е во ред доколку со оваа идеја предлагачот на законот има намера да ја сопре хиперпродукцијата на магистри во државата, но потенцираше дека голем дел од овие реформи се косат со Болоњскиот систем на студирање. Тој напомена дека исклучително проблематично е зголеменото оптетретувањето врз студентите кое ќе го донесат овие реформи. Проф. д-р Зоран Матевски се осврна и на член 9 од предложениот закон, кој е уште по проблематичен и според овој член Право да биде ментор на студентите од втор циклус на студии има само наставник кој објавил најмалку 6 труда во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт фактор кој се во првите 50% списанија од соодветната област во базата на Web of science и кој добил акредитација од Одборот за акредитација и евалуација во високото образование. Раководителот на Институтот за социологија истакна дека наставниците веќе почнале да се навикнуваат на тековниот систем и постојните правила за добивање право на менторство на последипломските студии, а сега се

воведуваат нови критериуми со кои условите и критериумите драстично се заоструваат. Тој истакна дека рецензирањето на трудовите за Web of science чини помеѓу 500-800 евра и се поставува прашањето кој ќе ги плака овие пари. Проф. Д-р Зоран Матевски напомена дека нема ништо против доколку една од идеите на овој закон е да се искоренат последипломските студии на приватните универзитети, но напомена дека и универзитетите од типот на УКИМ ќе бидат оштетени па дури и осакатени со овие решенија и предлага да се отфрли идејата за објавување на трудови во Web of science и да се задржи постојниот модел. Овој заклучот исто така се однесува и на член 10, поточно да се избрише Web of science.

Проф. Д-р Антоанела Петковска напомена дека го одбива овој начин на расправа за предложените измени во високото образование, но дека сепак ќе говори за истите, не поради тоа што сака да биде дел од играта на несоодветно носење на попитки, туку поради тоа што наставниците говорат согласно ставовите и искуствата, тие се дел од овој процес и може значително да придонесат за него. Сега тие се доведени во ситуација единствено да даваат мислења на веќе донесени закони. Таа напомена дека наставниците треба да предлагат решенија и идеи, тие најдобро ја познаваат природата на својата работа и само од нив може да произлезат идеи кои ќе бидат во полза на високото образование. Таа напомена дека наставниците мора да имаат поголеми права во овој процес, особено со последните настани кои кулминираа со недемократскиот начин на носење на овие закони.

Збор доби Проф. Д-р Весна Димитриевска која истакна дека го поддржува ставот на Проф. Д-р Антоанела Петковска и смета дека ова е крајно деградирање на индивидуалноста, но и на личноста на професорската фела. Таа напомена дека овие состаноци се одржуваат со цел да се помогне во целата оваа ситуација, но истото е без никаква полза. Проф. д-р Весна Димитриевска напомена дека сето тоа иритира и навредува, но сепак смета дека Институтот треба да се произнесе и по ова прашање иако однапред се знае дека тоа ќе биде залудно.

Доч. Д-р Татјана Стојаноска Иванова напомена дека се согласува со

ставовите на Проф. Д-р Антоанела Петковска. Таа нагласи дека со не верување го прифаќа фактот дека предложените законски решенија толку брзо биле ставени на собраниска расправа. Со резигнација ги прифаќа сите овие предлози, но пред се говорот на Министерот за образование и наука во кој тој вели дека се грижи за Универзитетот и сите овие мерки се носат само заради подобрување на квалитетот на високото образование. Таа истакна дека во својата 12 годишна кариера на Факултетот не сретнала понижување и замолчување на универзитетската фела како што тоа сега се прави, па истакна дека во социјализмот немало вакво газење на слободата на Факултетот. Доц. д-р Татјана Стојаноска Иванова напомена дека е член на политичка партија која е дел од владеачката гарнитура, но дури и по цена да излезе од власта нема да ги поддржи овие одлуки. Таа истакна дека треба апсолутно да се отфрли предлогот, а не да се разговара за истиот. Таа запраша дали е залуден сиот нејзин труд во изминатиот период, сите конференции, напишани учебници и трудови и дали сето тоа е веќе неважно поради новите предлог закони со кои се наметнуваат други критериуми. Таа напомена дека властта, во носењето на овој закон го зема примерот од Словенија, но заборава да каже дека таму постојат сосема други бенефитни, можности и плати во високото образование. Доц. д-р Татјана Стојаноска Иванова се осврна и на членот 8, со кој се регулира менторирањето на последипломските студии и запраша дали Министерството свесно го погазува Болоњскиот систем на студирање со овој предлог закон и овие понудени решенија.

Збор доби Проф. Д-р Илија Ацески кој напомена дека доколку се разговара за приложените закони значи дека се прифаќа дијалог за истите. Напомена дека во своите ставови, тој тргнува од едно пошироко гледиште на моменталните состојби. Тој истакна дека Институтот за социологија произвел 1200 дипломирани социолози, од кои само 150 работат за тоа што се образовани, а сите други се надвор од струката. Проф. д-р Илија Ацески напомена дека овој факт може да се интерпретира на многу начини, но дека сите овие процеси имаат една посебна и специфична тежина. Во врска со прашањето за квалитет на студии, тој истакна дека на минатогодишниот симпозиум за образование организиран од педагошкиот

факултет, образованието било оценето со доста високи оценки иако тоа не е случај. Тој истакна дека провладува мислењето дека образованието во Македонија се соочува со исклучително тешки проблеми, а наставниците не може да се тргнат од одговорноста за тоа што се случува сега. Напомена дека дел од дискусиите во високото образование доцнат и по неколку години. Искуството во Хрватска говори дека таму биле вложени 200 милиони евра за да може да се воведе овој систем на студирање. Се направиле анализи и дебати а дури потоа се вовел Болоњскиот систем, а спротивно на тоа, кај нас овој систем на студирање бил прифатен без дискусија и дебата. Тој напомена и дека Институтот за социологија претрпел последици и со губењето на одредени предмети, но и со воедувањето на Европските студии. Проф. Д-р Илија Ацески напомена дека не ја брани владата, но со овие мерки се настојува да се реши проблемот во високото образование, а тоа може да резултира и со одредени последиците врз наставниците. Проф. Д-р Илија Ацески напомена дека Факултетот повеќе од 10 години не работи на проекти, а последици од тоа трпат и сегашните докторанти кои не работат на никакви сериозни истражувања и проекти. Тој истакна дека работите воопшто не се едноставни и за брзо време ќе се докаже тезата дека државата формира но и државата расформира.

Проф. Д-р Константин Миноски напомена дека сите овие паушални решенија значат девалвација на високото образование, но и девалвација на сите студенти кои досега дипломирале со труд и знаење. Тој напомена дека проблемот, но и неговите решенија треба да се бараат уште во основното и средното образование. Овие предложени мерки и постапки повеќе се наменети на луѓето инволвирани во високото образование односно наставниците, отколку на студентите. Се најавува дека прашањата на кои ќе треба да одговараат студентите на државниот испит се на основно ниво и се далеку од идејата за високо образование и тоа што треба да постигне еден студент. Оваа мерка пред се е обид да се расчисти со кадарот што работи на факултетите. Тој напомена дека постојано се менуваат критериумите, нема постојана стратегија како ќе се вреднува трудот на наставниците, а не се користат постојните механизми за евалуација. Сето ова е проформа и со неа се врши амнестирање на сите оние

факултети кои до сега без проблем давале дипломи, но се врши и амнестирање на премногу лесно нострицираните дипломи од Албанија и Бугарија. Тој ја поддржува идејата дека треба да се отфрли оваа иницијатива, но ја поддржува и идејата за давање на иницијатива за анализи врз кои понатаму ќе се предложи измена на законите. Проф. д-р Константин Миноски напомена дека од една страна во медиумите се говори дека студентите имаат квалитет и странските инвеститори доагаат токму поради квалитетната работна сила, а од друга страна се предлагаат решенија кои имаат за цел да го подобрат квалитетот во високото образование кој сега е на ниско ниво. Тој не го прифаќа тврдењето со кое сите наставници се ставаат во ист кош и напомена дека треба точно да се потенцираат оние наставници кои пошто работат, но напомена и дека истото тоа треба да се применува и за политичарите. Целата поента е да се отфрли оваа иницијатива, истата да не се прифати, но уште еднаш ја нагласи потребата од анализа на состојбите и расправа за добиените резултати а дури потоа воведување на реформи.

Збор доби Проф. д-р Илија Ацески кој го коментираше државниот испит и напомена дека државата односно Министерството го воведува овој механизам за да провери што всушеност се сплучувало во високото образование во изминатиот период. Тој напомена дека ова е механизам на Владата кој има за цел да даде реална слика за квалитетот на студентите и студиите, а со тоа пред големи искушенија се поставуваат сите факултети и универзитети. Тој напомена дека овие мерки всушеност го претставуваат западниот модел на образование. Проф. д-р Илија Ацески посочи дека студенти од УКИМ кои конкурираат за работа на пазарот на трудот постојано се одбивани поради слабото знање кое го поседуваат, а со оваа мерка се настојува да се реши и тоа прашање.

Проф. д-р Антоанела Петковска напомена дека оваа расправа е само за да се истакне дека не се бега од проблемите, иако апсолутно ја отфрла идеја за ваков начин на функционирање.

Збор доби Проф. д-р Аница Драговски која побара дискусијата да се задржи на спорните членови од законот. Таа напомена дека во електронска форма ќе ги срочи своите коментари за овие членови и истите ќе ги достави до Институтот.

Проф. Д-р Милева Ѓуровски напомена дека Универзитетот се наоѓа во една исклучително лоша, па дури и жална состојба. Таа напомена дека главната причина за тоа не се професорите, туку одговорноста треба да се лоцира во повисоките раководни структури односно Деканот и Ректорот. Проф. Д-р Милева Ѓуровска напомена дека се напаѓаат владата и предложениот закон, но не се бара одговорност од Деканот и Ректорот кои дозволиле да се дојде до оваа ситуация. Пред две години, кога започнал процесот на менување на последипломските студии, Раководителот на институтот напоменал дека овие промени се по налог на Министерството и мора да се спроведат, а сега има една сосема обратна ситуација каде се постапува спротивно од тоа што претходно се правело и наложувало. Проф. Д-р Милева Ѓуровска напомена дека главна цел на овие закони е воспоставување на контрола врз наставниците, а не подобрување на квалитетот на образованието. Таа нагласи дека сите набрзина носени решенија на факултетот претставуваат чиста импровизација. Студентите се ставени во ситуација каде постојано бркаат рокови и се соочуваат со казни доколку не ги запазат истите. На крај, таа напомена дека својот став по ова прашање ќе го достави во електронска форма.

Проф. Д-р Зоран Матевски напомена дека не се согласува со ставот на Проф. Д-р Милева Ѓуровска дека Ректорот се обидува да ја избегне одговорноста во овој процес бидејќи тој добронамерно побарал од Министерството за образование и наука да се даде период од една недела во кој ќе се слушне ставот на факултетите за ова прашање. Тој уште еднаш истакна дека временскиот период за реакција е премногу краток, предложените законски решенија се проблематични, но сепак очекува одредени промени во собраниската процедура.

Проф. Д-р Антоанела Петковска напомена дека таа е дел од оваа расправа бидејќи ова е шанса наставниците да покажат дека знаат што прават, а Ректорот требало многу поостро да реагира.

Раководителот на Институтот, Проф. д-р Зоран Матевски, расправата ја врати на членот 8 од Предлог законот за изменување и дополнување на законот за високото образование и напомена дека овој член се коси со Болоњските

критериуми. Тој истакна дека воведувањето на двегодишни последипломски студии ќе предизвика дополнително оптеретување врз студентите, на што Проф. д-р Милева Ѓуровска истакна дека токму со двегодишното траење на последипломските студии студентите се растеретуваат и им се дава повеќе простор за работа. Проф. д-р Зоран Матевски напомена и дека во текстот на Предлог законот за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование се поаѓа од претпоставка дека скоро сите наставници во основно и средно образование, како и самите едукатори се со лош квалитет, а Проф. д-р Константин Миноски напомена дека сите овие тврдења се носат без никаква анализа.

Проф. д-р Зоран Матевски напомена дека овој закон е централизиран, со него се предвидува студиските програми прво да ги евалуира Бирото за развој на образованието, а анализата на овој предлог закон веднаш асоцира на тоа дека се инсистира на укинување на педагошките факултети. Тие се ставени на столбот на срамот, а се врши и оцрнување на професорите и студентите од овие факултети. Со овој закон се предлага да се направат суперстудентите од овие факултети. Најавува се дека овие факултети ќе работат под надзорот на Бирото за развој на образованието. Проф. д-р Зоран Матевски истакна и дека студентите кои и покрај сите критериуми ќе успеат да се запишат и дипломираат на оваа академија, се доведат во ситуација каде доколку се вработат ќе работат за многу ниски плати. Она што го тангира Институтот за социологија и Филозофскиот факултет, кои како институции спремаат и подготвуваат идни наставници е тоа што со тековните студиски програми, студентите добиваат звање дипломиран социолог, а со законските измени можно е да се појави ситуация каде ќе се бараат студиски програми каде дипломираните студенти ќе се здобиваат со звањето дипломиран наставник по социологија. Во врска со изготвувањето на студиските програми, овој закон предвидува комисиите кои ќе ги подготвуваат студиските програми да ги сочинуваат 4 членови од редот на наставно-научниот кадар од јавните високообразовни установи и еден член од Бирото за развој на образованието, а мислење за студиската програма ќе дава Бирото за развој на високото образование што претставува уште едно

бесмислено решение. По добиеното позитивно мислење од министерството надлежно за работите на високото образование и Бирото за развој на образованието, студиските програми ги акредитира Одборот за акредитација и евалуација на високото образование, на предлог на посебна стручна комисија која ја формира министерот надлежен за високото образование. Оваа комисија се состои од 7 членови и според Проф. д-р Зоран Матевски, една од малкуте позитивни работи е тоа што 5 од овие членови ќе бидат редовни професори од областите педагогија, психологија и социологија. Проф. д-р Зоран Матевски уште еднаш истакна дека голем проблем е тоа што критериумите за запишување на средношколците во оваа академија ќе бидат екстермно високи, а меѓу другото подразбираат и високо ниво на познавање на англиски јазик, полагање на 6 приемни испити и разговор со кандидатот. Во продолжение на состанокот, Проф. д-р Зоран Матевски напомена дека со член 17 од Предлог за високообразовните установи за образование за наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование се регулира изборот во звање на наставниците и каде освен редовните услови се поставуваат уште многубројни критериуми кои наставниците треба да ги исполнат за да бидат избрани или реизбрани во звање, а сите овие измени ќе станат на сила од учебната 2015/2016 година. Предлага да се избрише Став 3 од член 17 бидејќи ги ограничува наставниците и нивната можност да учествуваат на Меѓународни научни конференции и трудовите да ги публикуваат во Меѓународни списанија кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти. Став 4 од член 17 да се избрише и предлагаме да се бара напредно познавање (average) на еден од светските јазици.

Проф. д-р Зоран Матевски истакна и дека во Член 21 од предлог законот се вели дека затекнатите наставници кои не ги исполнуваат условите од член 17 го задржуваат звањето најмногу 3 години и доколку во тој рок не ги исполнат условите за избор во звање, им престанува работниот однос во наставната единица. Тој напомена дека помладите колеги од Институтот се исклучително затекнати со овој закон и мора да се реагира за да се симне овој спорен член. Со овој предлог се согласија сите членови од Институтот.

Проф. д-р Зоран Матевски истакна дека доколку членот 21 стапи во сила, треба има рок во кој треба да се исполнат критериумите за реизбор во звање и тој треба да биде најмалку 5 години. Во тој контекст, е значајно да се истакне дека колегите кои се бираат во звање се подготвуваат континуирано според веќе постоечките критериуми и во овој случај ќе се соочат со нови критериуми кои објективно неможат да ги исполнат.

На крајот од состанокот се заклучи сите останати мислења и предлози да бидат доставени во електронска форма најдоцна до среда за да може комплетниот материјал да се испрати во четвртак, а со цел Деканатот да има време во петок да ги сублимира предлозите од сите Институти на Факултетот.

Раководител на Институтот за социологија
Проф. д-р Зоран Матевски

СТАВ

Најновите интервенции во образовната политика и филозофија на образованието, на полето на високото образование во Република Македонија но и на сите други степени на образниот процес, предложени и потврдени од Владата на Република Македонија, како според методологијата на нивното импостирање на членовите на академската заедница, така и според нивната содржина се во целина неприфатливи.

Во контекст на идејата за тоа дека за секој став треба да се приложат аргументи а во прилог на културата на дијалог инхерентна за академскиот амбиент можат да бидат наведени следниве согледувања:

1. Секоја реформа на образниот процес мора да се темели на сериозни студии што ќе овозможат реални проценки за квалитетот на високото образование и образованието воопшто. Во реализацијата на ваквите проекти, од законски, професионални и симболички аспект мора да учествуваат исклучиво членови на академската средина што се непосредни реализатори, значи и креатори на едукативниот процес. Впрочем тоа е дефинираниот амбиент и простор во кој тие го реализираат својот статус во општеството со аспекти на професионалниот етос кој подразбира **слобода, но и одговорност!!!** Во овој случај сите карактеристики на комуникацијата помеѓу извршителот и законодавецот на образовната политика и реализаторите на процесот не постои суштинска соработка поради тоа што авторитарноста на методологијата на властта не соодветствува со принципите на развојноста на образованието за кои се компетентни неговите актери, како професорите и научниците, така и студентите кои, впрочем треба да имаат најголем бенефит од образованието.
2. Содржините на многуте реформи, вклучително последните, во високото образование, еманираат експлицитно непочитување и неразбирање на амбиентот кој е неопходно да се создава инспиративен, креативен, мотивирачки простор за реализација на квалитетно образование.
3. Сосема е неприфатливо структурата, системот, содржините и проценките на ефектите на процесите во високото образование да ги спроведуваат бирократски структури а не членовите на академската заедница кои се компетентни за градењето на една многу значајна општествена институција какво што е образовнието.
4. Наметнувањето на критериумите за оценување на студентите и на професорите е покрај останатото, во ансурдната диспропорција помеѓу можностите што законодавецот ги нуди за работа, развој на академските достигнувања (логистика, финансирање, почитување) и критериумите кои ги наметнува за свалуација на тие достигнувања.

Елементарното иерархија и непочитување на улогата на академската заедница е содржано и во идејата за тоа на странички државјани да им биле овозможено да раководат со високообразовните институции, како и идејата за паралелно постоење на паралелни парадржавни образовни институции (Академија за наставници, на пример). Во тој правец можат да се третираат и непримерно големите ингеренции на Одборот за акредитација и евалуација, Министерот за образование и наука, раководниот калар на високообразовните институции и сл.

Проф. д-р Антоанела Петковска

Проф. д-р Константин Миноски

Скопје, 23.12.2014

Прифаќајќи ги искажаните ставови погоре во текстот би сакала да истакнем дека за проблемите кои се појавија во високото образование станавме свесни многу порано од моментот кога самата држава започна нив да ги третира. Неквалитетот на високото образование не е последица на слабата контрола на професорите, туку е последица од пазарниот модел на образование кон кој се пристапи без претпазливост. Употребувајќи го економскиот вакубулар станува збор за создавање на амбиент на *перфектна конкуренција*, а тоа значи слобеден влез на пазарот во високото образование без почитување на неговите специфики како општествена институција од витално значење за општеството. Освен тоа, во академската средина во континуитет се разговараше за квалитетот на образоването, на конкретен начин се дискутираа проблемите, но за жал тие остануваа во тесните рамки на академијата, без волја на надлежните инстанции овие размислувања да бидат пренесени во јавноста.

Проф. д-р Милева Гуровска

Скопје, 25.12.2014

Универзитет „Св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

Пријавка:	25.12.2014		
Сп. Един.	Врем.	Пријава:	Времејност
03	3003/4		

ДО ДЕКАНАТот

НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРЕДМЕТ: Произнесување по предлог законите за високо образование

Почитувани,

Вработените на Институтот за историја на уметноста и археологија остануваат на своето претходно изнесено мислење и не ги поддржуваат предложените измени во законот за високо образование.

Со почит,

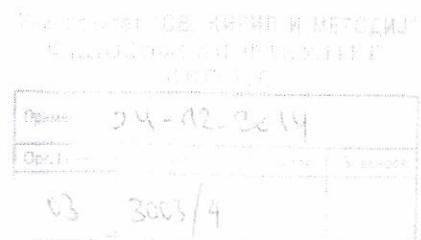
Раководител на институтот

за Историја на уметноста и археологија

проф. д-р Марјан Јованов

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Институт за безбедност, одбрана и мир
Број: 1307/50
23.12.2014 година
Скопје

До
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

ПРЕДМЕТ: Произнесување по Предлог законите

Ве известуваме дека Колегиумот на Институтот за безбедност, одбрана и мир на својата седница одржана на 23 декември 2014 година се произнесе по Предлог законите и за истите го донесе следниот став:

Во однос на државниот испит, Колегиумот расправаше на минатата седница и за својот став го извести деканатот.

Во член 9 се предлага право за ментор на студиите од втор циклус на студии да има наставник кој објавил најмалку шест труда во меѓународни списанија или еден труд со импакт фактор во првите 50% од списанијата од соодветната област во базата на Web of Science. Делот кој беше посочен од страна на Колегиумот како проблематичен се однесува на формулатијата првите 50% од списанијата од соодветната област во базата на Web of Science". Се предлага за да се поттикнат наставниците да остане еден труд со импакт фактор, но да не биде ограничен во првите 50% од списанијата од соодветната област во базата на Web of Science.

Во член 19 со одредбите е предвидено високообразовна дејност да врши и наставен кадар кој доаѓа од редот на странските државјани. Колегиумот смета дека факултетите имаат доволно човечки потенцијали за да ја вршат основната дејност.

Во член 20 се предлага при изборот во звање меѓу другото наставниците да објават еден труд со импакт фактор во првите 50% од списанијата од соодветната област во базата на Web of Science. Колегиумот предлага како и во претходната одредба да остане труд со импакт фактор, но да не биде ограничен во првите 50% од списанијата од соодветната област во базата на Web of Science. Тоа е потребно заради поголемата адаптација на оваа обврска и да се поттикнат наставниците да објавуваат најнапред во списанија со помал фактор на влијание за постапно во рок од 10 години да се адаптираат на новите промени.

Во член 24 се препознава позитивниот приод кон ова прашање, но треба да се размислува и за можноста настрификацијата да се врати на факултетите.

Во однос на Предлог законот за високообразовни установи за образование на наставен кадар, Колегиумот смета дека членот 14 е повеќе рестриктивен и му ја ограничува можноста на студентите за запишување, но исто така се смета дека би требало да се релативизираат условите за запишување, бидејќи проценката е дека одредените компетенции ќе ги стекнат дополнително преку полагање на испити во текот на студирањето.

Во член 17 во кој е опфатен наставниот кадар во делот на критериумите за наставничкиот кадар се смета дека овие услови треба да се наметнуваат постапно и треба да започнат со новите вработувања. Колегиумот ја проблематизира одредбата од овој член особено став 9 кој упатува на пет члена комисија. Исто така се проблематизира одредбата според која наставниците кои нема да ги исполнат условите во звање да им престане работниот однос, и во делот кој пропишува дека редсвните професори кои подлежат на реизбор ако не ги исполнат предвидените услови ќе им престане работниот однос што ги става во нерамноправна положба во однос на нивните колеги кои се избрани во тоа звање и кои не подлежат на повторен реизбор.

Колегиумот заклучи дека е потребно да се направи целосна анализа на понудените решенија во самите предлози и на постоечкиот закон со очекување дека ќе се отвори и поширока расправа во наредниот период за можни измени и решенија и во останатите одредби кои беше потенцирано дека го заслужуваат потребното внимание.

23 декември 2014 г.,

Раководител на
Институтот за безбедност, одбрана и мир
Проф. д-р Оливео Бакрески

До Деканатот на Филозофскиот факултет

-Скопје-

Универзитет „Св. Климент и Папа Јован“
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ

Година	Број	Број	
Срок	Ред	Ред	Месец
93	345	15	

Почитувани

Ве известуваме дека на состанокот на членовите на Институтот за родови студии го разгледавме Предлогот на законот за изменување и дополнување на Законот за високо образование.

Членовите на Институтот сметаат дека предложените измени на Предлог законот длабоко задираат на автономијата на Универзитетот, не се во согласност со постоечкиот Закон за високо образование, (чији одредени членови сè уште се во постапка пред Уставниот суд) и потполно ги нарушуваат принципите на Болоњската декларација, чии потписник е и Република Македонија.

Исто така, членовите на Институтот не го поддржуваат предлогот ректор да биде странски државјанин, односно странски државјанин да биде декан, бидејќи тоа ќе создаде суштински пречки во рамките на функционирањето на универзитетот/факултетот, особено во комуникација со Сенатот, другите органи, деканите и сл. Тоа ќе се однесува и доколку странски државјанин стане декан.

Новите услови за објавување на трудови во списанија се преамбициозен предизвик за македонски услови, особено за општествените науки, во кои спаѓа Филозофскиот факултет, односно Институтот за родови студии. На мислење сме дека предложената база (WEB of Science) многу ја ограничува можноста за објавување на научни трудови и предлагаме да се прошири со други релевантни бази на податоци.

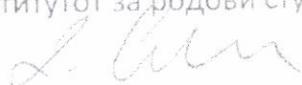
Членовите на Институтот за родови студии, во врска со реакциите на предложените измени на Предлогот на законот за изменување и

дополнување на Законот за високо образование, од страна на членките на УКИМ (посебно Правен факултет) го подржуваат предлогот за нова измена во Законот за високо образование, која што ќе ја отстрани половата (родова) дискриминација на Универзитетот. Конкретно станува збор за предлогот на Правен факултет во Законот да се внесе следнава одредба: лицето „го продолжило договорот до 67 години возраст“, посочувајќи на Законот за работни односи, став 2 од член 5.

24.12.2014

Со почит,

Раководител на Институтот за родови студии

Проф.-др. Денко Скаловски